

Eva-Britt Andersson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 857
eva-britt.andersson@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MOTION (2007:10) AV PER ANKERSJÖ (C) OM FRAMTAGANDE AV STRATEGI FÖR ATT KOMMA TILLRÄTTA MED STOCKHOLMS RÅTTPROBLEM

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 303-1133/2007

Förslag till beslut

- 1 Avstyrka förslaget om framtagande av en strategi för att komma tillrätta med stadens rådande råttproblem.

Gunnar Söderholm

Martina Bengtsson

Sammanfattning

Motionären efterfrågar en strategi för att kunna komma tillrätta med Stockholms råttproblem eftersom fler råttor har blivit synliga. Miljöförvaltningen m.fl. anser att förekomsten av synliga råttor är direkt kopplad till nedskräpning med organiskt material. Stockholms stad har en strategi för att minska på avfallsrester i naturen som bidrar till fler brunråttor¹ ovan jord vilket framgår i ”Lägesrapporten av projekt Stockholm Ren och Vacker under perioden 2007-2009”. Där föreslås en rad olika förebyggande åtgärder för att minska på nedskräpningen och därmed råttor. Förvaltningen gör en bedömning att inga ytterligare insatser behövs för att minska på skadedjur utöver redan planerade och vidtagna åtgärder. Det är viktigt att arbeta långsiktigt för att ändra människors attityder till nedskräpning.

¹ Brunrättan (rattus norvegicus) är skadedjur som mäter mellan ca 37-45 cm (inkl. svans) och kan ta sig igenom hål på ca 15 mm diameter. De är allätare och måste ha tillgång till vatten. Råttorna är övervägande natt och skymningsdjur som lever i prefabricerade gångar, ledningar och kulvertar. Brunråttorna gräver inte gångar som vattensorken. Källa Naturhistoriska riksmuseet.

Bakgrund

Centerpartiets Per Ankersjö föreslår i en motion (2007:10) en strategi för att komma tillrätta med Stockholms brunrättor som har blivit mer synliga utomhus bl.a. i parker och torg möjligtvis beroende på att antalet har ökat. Idag ställer rättorna till med allvarliga problem i Stockholm, möjlig smittspridare, förstör rabatter och oroar stadens innevånare. Turister och boendes föreställning om Stockholm skadas.

Dagens bekämpning av rättor med bl.a. gifter och fällor är för kortsiktigt och leder inte till minskning av antalet rättor i Stockholms stad. För att långsiktigt begränsa antalet rättor måste tillgången på mat, vatten och bostad begränsas. Nya grepp med förebyggande åtgärder ger ett komplement till dagens råttbekämpning. Länder som exempelvis Belgien och Frankrike bekämpar rättorna genom att dammsuga gator och torg.

Förvaltningens synpunkter

Lars-Åke Jansson på Naturhistoriska museet anser att antalet brunrättor är relativt konstant eftersom ytan under jorden är begränsad. Det är när människor börjar vistas ute i vårvärmen och sena sommarnätter som chansen att få se rättor ökar. Den uppfattningen delar skadedjursgruppen i Stockholms stad, saneringsfirman Nomor och Miljöförvaltningen.

När värmen kommer börjar dessutom fler människor äta ute på serveringar, parker och badplatser varvid avfallsrester uppstår. Ökad tillgång på föda ovan mark ökar förekomsten av synliga rättor eftersom de lämnar underjorden för att söka föda. Det är inte ovanligt att rättorna släpar med sig resterna till närmaste undanskymda ställe som exempelvis rabatten. Tillgången av mat för rättorna påverkas framförallt av snabbmatskulturen och renhållningen av stadens utemiljöer.

Miljöförvaltningen i Stockholm stad har som tillsynsmyndighet ansvar över att regelverket i miljöbalken, förordningar och föreskrifter efterlevs. Förvaltningen ställer därför krav på verksamhetsutövaren eller fastighetsägaren att åtgärda olägenheter som exempelvis brunrättor. Hälsoskyddsavdelningen utövar ingen planerad tillsyn inom skadedjursområdet utan arbetar uteslutande utifrån inkommande klagomål eftersom andra arbetsområden, exempelvis ”Tillsynsprojekt på återvinningsstationerna i Stockholms stad”, tar upp frågan.

Stockholm Ren och Vacker under Stadsledningskontoret har sommaren 2006 genomfört en informationskampanj med fokus på innevånarnas attityder till nedskräpning. Under 2007 arbetas en kommunikationsstrategi fram som syftar på att skapa delaktighet, attitydförändring och ansvarstagande hos medborgarna gällande renhållningsfrågor. Kampanjen Stockholm Ren och Vacker kommer att fortsätta under Trafikkontorets budgetanslag. Trafikkontoret planerar en rad förebyggande åtgärder som exempelvis fler

papperskorgar, överenskommelser med butiksägare att hålla rent utanför entréer, spola gator och 24-timmarsgaranti där tiden från anmälan till insats förkortas.

Trafikkontorets skadedjursgrupp arbetar dessutom med att bekämpa brunråttor på stadens marker med bl.a. gifter. Den metod använder även Stockholm Vatten AB när de sanerar avloppsledningarna. Trafikkontoret och Stockholm Vatten AB genomför planerade och/eller punktinsatser vid bekämpning av brunråttor. Förutom att bekämpningsmedel är giftiga för andra djur än råttor såsom hundar samt människor i synnerhet barn så kan inte råttorna bekämpas i samma takt som nya föds varför metoden är verkningslös.

Alla fastighetsägare och markägare i staden har ett ansvar över att hålla fastigheterna fria från skadedjur och är i regel knutna till ett försäkringsbolag som anlitar saneringsföretag. Detta är en kortsiktig lösning på problemet men kan vara av stor betydelse för enskilda människor som drabbas.

Miljöförvaltningen anser det strategiska arbetet tillsammans med reaktiva åtgärderna fungerar för att minska på antalet synliga brunråttor. Förvaltningen vill betona att det är särskilt viktigt att arbeta långsiktigt med fokus på innevånarnas attityder till nedskräpning.

Bilagor

Bilaga 1 Motion av Per Ankersjö (c) om framtagande av en strategi för att komma tillrätta med Stockholms råttproblem

Slut